

LOUIS BRAILLE (4. 1. 1809 – 6. 1. 1852)

Narodil se v rodině sedláře a vinaře v malém městečku Coupvray. Již jako tříletý chlapec oslepl. Rád navštěvoval dílnu svého otce, kde si poranil pravé oko sedlářským šídlem. Postupem času ztratil zrak i na levém oku.

Do Národního ústavu pro mladé slepce v Paříži byl přijat v deseti letech. Získal světovou proslulost tím, že zjednodušil písmo Charlese Barbiera, kterému se v ústavu učil a vhodným způsobem je přepracoval. Užil pouze 6 reliéfních bodů, z nichž vytvořil dva sloupce o třech bodech.

V ústavu se Braille seznámil se spolužákem Foucaultem (1797–1871, který pro něho navrhl tzv. rafigraf (1839), jenž umožňoval psát běžným písmem.

Zpočátku mělo Braillovo písmo mnoho odpůrců, kteří vyvíjeli jiné systémy, ale žádný se neudržel.

Braille vyřešil problém písma v roce 1825. Na svou dobu bylo však jeho pojetí natolik revoluční, že se v samotné Francii začalo používat až o čtvrt století později. V roce 1829 vyšla jeho publikace s názvem Procédé pour écrire les paroles, la musique et le plain-chant au moyen de points, a l'usage des aveugles et disposés pour eux par Louis Braille, repetiteur á l'institution royale des jeunes aveugles (Způsob psaní slov, hudby a chrámového zpěvu pomocí bodů k užívání slepci, pro které jej vytvořil Louis Braille, korepetitor Královského ústavu pro mladé slepce).

Na třetím kongresu učitelů vyučujících na ústavech pro slepce konaném v Berlíně v roce 1879, získala Braillova soustava většinu s tím, že je třeba používat i různé typy reliéfní latinky. Také národy píšící azbukou, čínskými znaky, sanskrtem, arabským písmem atd. používají příslušně upravené Braillovo písmo.

V českých zemích se problematikou adaptace písma Louise Braille zabývali tři učitelé ústavů pro nevidomé. Jan Schwarz (nar. 28. 4. 1822), ředitel a zároveň propagátor výuky ladění klavírů v brněnském ústavu pro nevidomé, Václav Novák (1842–1910), učitel v Klarově ústavu pro nevidomé a Václav Malý, učitel Hradčanského ústavu pro nevidomé, který vytvořil tzv. pražskou tabulku pro psaní Brailleským písmem.

V 50. letech 20. století se v Brně frontálně začaly používat Pichtovy psací stroje pro psaní Brailleským písmem. Byl to velmi významný pokrok od psaní na pražské tabulce, kde se psalo zrcadlově a každý bod určitého písmene se musel bodátkem vypichovat zvlášť. U Pichtova nebo Perkinsova psacího stroje se vytvářela písmena kombinací určitých kláves, takže psaní bylo o mnoho rychlejší.

V 90. letech 20. století se začaly prosazovat počítače, k nimž bylo možné připojit tiskárny, které umožňovaly naformátovaný text vytisknout v Brailleském bodovém písmu. Došlo k tzv. digitalizaci textů, jež zatím nebyla překonána. Na nové rekonstrukci písma Louise Braille se podíleli tři významní autoři: Wanda Gonzúrová, Rudolf Volejník a Jindřich Hegr.

Děkujeme vedení Moravského zemského muzea za vstřícnost při pořádání našich koncertů.

Mgr. Eliška Hluší

TECHNICKÉ MUZEUM V BRNĚ

VE SPOLUPRÁCI S MORAVSKÝM ZEMSKÝM MUZEEM

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA TRADIČNÍ KONCERT

VÍTÁNÍ JARA 2025

2. DUBNA 2025 OD 17 HODIN

PŘEDNÁŠKOVÝ SÁL MORAVSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA
(DIETRICHSTEINSKÝ PALÁC)

ZELNÝ TRH 8, BRNO

KONCERT JE VĚNOVÁN 200. VÝROČÍ VZNIKU BRAILLEOVA PÍSMU

Technické muzeum v Brně Vás srdečně zve na koncert

VÍTÁNÍ JARA 2025

2. dubna 2025 v 17 hodin

Přednáškový sál Moravského zemského muzea
(Dietrichsteinský palác)
Zelný trh 8, Brno

Koncert je věnován 200. výročí vzniku Brailleova písma.

Zazní skladby Johanna Sebastiana Bacha, Johannesa Brahmsa, Claude Debussyho, Miloslava Gajdoše, Otakara Heindla, Fryderyka Chopina, Leoše Janáčka, Karla Emanuela Macana, Adolfa Míška, Wolfganga Amadea Mozarta, Ferdinanda Sládka, Aloise Permana, Jana Tiersena, Mikuláše Schneidera-Trnavského a Petra Zapletala

Účinkují posluchači Konzervatoře a střední školy Jana Deyla
v Praze, žáci Základní umělecké školy Slunná v Brně:

Anna Bínová – zpěv (1. ročník Konzervatoře)
Karel Leskovec – klavír (2. ročník obor Ladění klavíru)
Anna Leskovjanová – klavír (4. ročník ZUŠ Slunná)
Bohdan Prudkyi – klavír (3. ročník Konzervatoře)
Natálie Surá – klavír (4. ročník ZUŠ Slunná)
Fabián Tkadlčík – kontrabas (2. ročník Konzervatoře)
Marek Trunečka – klavír (5. ročník Konzervatoře)
Slunihlásky – sbor ZUŠ Slunná
Sbormistr – MgA. Jana Cvejnová

Klavírní spolupráce:
PhDr. Marie Wiesnerová,
Mgr. Jakub Toman

*Dobrovolné vstupné bude věnováno na podporu činnosti
Spolku Vodicí pes z. s.*

PROGRAM

Johann Sebastian Bach
Francouzská suita č.1
Allemand, Courante, Sarabanda
Bohdan Prudkyi – klavír

Ferdinand Sládek: Červená
růžičko, rozvíjej se
Wolfgang Amadeus Mozart:
Luisa

Anna Bínová – zpěv
PaedDr. Marie Wiesnerová – klavír

Wolfgang Amadeus Mozart:
Sonáta B dur – 1. věta
Bohdan Prudkyi – klavír

Karel Emanuel Macan: Taneček
Petr Zapletal: Ráno
Slunihlásky
MgA. J. Cvejnová – sbormistr
Mgr. J. Toman – klavír

Adolf Míšek: Sonáta e moll, op. 6,
1. věta – Con fuoco
Fabián Tkadlčík – kontrabas
PaedDr. Marie Wiesnerová – klavír

Alois Perman: Ukolébavka
Natálie Surá – klavír

Leoš Janáček: Naše Večery
z cyklu „Po zarostlém
chodníčku“
Karel Leskovec – klavír

Leoš Janáček: Lavečka
Mikuláš Schneider-Trnavský:
Kukučka

Anna Bínová – zpěv
PaedDr. Marie Wiesnerová – klavír

Otakar Heindl: Valčík
Anna Leskovjanová – klavír

Johannes Brahms:
Intermezzo A dur op. 118 č. 2.
Marek Trunečka – klavír

Claude Debussy:
Dívka s vlasy jako len
Bohdan Prudkyi – klavír

Claude Debussy: Vřesy
Karel Leskovec – klavír

Johannes Brahms:
Valčík op. 39 č.15
Karel Leskovec – klavír

Miloslav Gajdoš: Invokace
Fabián Tkadlčík – kontrabas

Jan Tiersen:
Amélie z Montmartru
Eva Demlová – klavír

Johannes Brahms:
Uherský tanec č. 5
**Bohdan Prudkyi a Marek
Trunečka – 4-ruční klavír**